

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

Р І Ш Е Н Н Я

До протоколу № 124
від 12 липня 2023 року

Про стан забезпечення підручниками та навчальними посібниками закладів загальної середньої освіти у 2023/2024 навчальному році

Відповідно до Закону України «Про комітети Верховної Ради України» щодо здійснення контрольних функцій у частині практики застосування законодавчих актів у діяльності державних органів, їх посадових осіб з питань, віднесених до предметів відання комітетів, Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій заслухав і обговорив інформацію Міністерства освіти і науки України про стан забезпечення підручниками та навчальними посібниками закладів загальної середньої освіти у 2023/2024 навчальному році.

Комітет відзначає, що центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки проводиться відповідна робота із забезпечення видання підручників, посібників, методичної літератури та організації наукового і програмно-методичного забезпечення системи загальної середньої освіти у 2023/2024 навчальному році.

Незважаючи на складні економічні умови, держава щорічно виділяла кошти на придбання сучасної навчальної літератури. Чотири роки поспіль до закладів загальної середньої освіти надходили нові підручники для Нової української школи: 2018 рік – підручники для 1 класу загальним накладом 3 968 715 примірників на суму 145 531,4 тис грн; 2019 рік – підручники для 2 класу загальним накладом 3 856 186 примірників на суму 156 396,0 тис грн; 2020 рік – підручники для 3 класу загальним накладом 4 481 185 примірників на суму 195 206,2 тис грн; 2021 рік – підручники для 4 класу загальним накладом 4 878 458 примірників на суму 253 460,0 тис грн.

У 2022 році було передбачено фінансування видатків для видання навчальної та навчально-методичної літератури для учнів та педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, а саме: підручників для 5 класу закладів загальної середньої освіти для Нової української школи; підручників для 9 класу закладів загальної середньої освіти; підручників і посібників для осіб з особливими освітніми потребами закладів загальної середньої освіти; підручників

шрифтом Брайля для осіб з особливими освітніми потребами закладів загальної середньої освіти; навчальних посібників серії “Шкільна бібліотека”; навчально-методичних посібників для педагогічних працівників. Загальна сума видатків для видання підручників і посібників для закладів загальної середньої освіти становила 1 328 950, 3 тис. грн. Повномасштабне вторгнення російської федерації призвело до секвестру Державного бюджету України на 2022 рік (постанова Кабінету Міністрів України від 10 березня 2022 р. № 245 «Про спрямування коштів до резервного фонду державного бюджету»), що призвело до припинення фінансування підручників (у тому числі з мов національних меншин та з аудіосупроводом) у запланованому обсязі для учнів та педагогічних працівників.

Незважаючи на фінансову скруту, Уряд України у минулому 2022 році виділив кошти у сумі 33 259,9 тис. грн. для найбільш вразливої категорії дітей з вадами зору, які не можуть навчатися дистанційно за допомогою гаджетів. На ці кошти надруковано та доставлено підручники для осіб з особливими освітніми потребами збільшеним шрифтом («Українська література» для учнів 5 класу спеціальних закладів загальної середньої освіти загальним накладом 3 692 примірники та підручники шрифтом Брайля для учнів 5, 8 та 9 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти загальним накладом 22 723 примірники).

Законом України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» передбачені видатки за бюджетною програмою «Державні заходи у сфері освіти» в частині видання, повторного видання, зберігання резервного фонду Міністерства освіти і науки, доставки, проведення конкурсного відбору підручників на суму 754,9 млн. грн. Цих коштів вистачає лише на видання близько 66 відсотків підручників для учнів 6 класу Нової української школи, які з 1 вересня 2023 року перейдуть на навчання за новими програмами.

З метою вирішення питання забезпечення здобувачів загальної середньої освіти та педагогічних працівників навчальною літературою були залучені кошти міжнародної фінансової допомоги. У 2022-2023 роках залучено 138,1 млн. донорських коштів.

Так, за сприяння Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) надруковано та доставлено підручник «Математика» для 5 класу закладів загальної середньої освіти загальним накладом 472 440 примірників на суму 53,6 млн. грн.

Також Радою Європи профінансовано друк підручників з української мови для 5 класу загальним накладом 503 324 примірники на суму 36,1 млн. грн.

Завдяки підтримці Проекту «Фінська підтримка реформ української школи» («Навчаємося разом») Уряд Фінляндії виділив кошти у сумі 47,5 млн. грн., за які було надруковано підручники природничої освітньої галузі для 5 класу закладів загальної середньої освіти загальним накладом 361 357 примірників.

Видавництво МПП «Букрек» спільно з Польським Інститутом надрукувало та доставило підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Біленька-Свистович Л. О., Ярмолук М. О.) «Польська мова (1-й рік навчання)» накладом 11 897 примірників на суму 883,5 тис. грн.

На цей час завершується процедура підписання документів з ЮНІСЕФ стосовно друку п’ятох назв підручників для 6 класу з географії на суму 60,0 млн. грн.

Укладено 87 договорів із видавництвами на друк та доставку оригінальних і перекладних (чотирма мовами національних меншин) підручників для 6 класу Нової української школи загальним накладом 4 748 258 примірників, а також передбачено надрукувати ще 29 назв перекладних підручників мовами національних меншин для 6 класу накладом 21 510 примірників. Фінансування таких витрат на суму понад 533 млн. з державного бюджету забезпечено своєчасно і в повному обсязі.

Разом з тим, Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій звертає увагу на необхідність вирішення наступних проблем:

1. Фінансування витрат у 2023 році на друк та доставку підручників для Нової української школи (за нагальною потребою) на суму 1 822,1 млн. грн., що складає 15,09 млн. примірників.

2. Доставка друкованої продукції до закладів загальної середньої освіти, що розташовані на прикордонних та прифронтових територіях.

Враховуючи вищевикладене, Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій **ВИРІШИВ**:

1. Інформацію Міністерства освіти і науки України про стан забезпечення підручниками та навчальними посібниками системи загальної середньої освіти у 2023/2024 навчальному році взяти до відома.

2. Рекомендувати Кабінету Міністрів України:

2.1. Здійснити заходи, спрямовані на посилення контролю державних органів виконавчої влади, зокрема місцевих, за фінансування статей видатків на видання, придбання, зберігання та доставку підручників і посібників для здобувачів загальної середньої освіти.

2.2. Розглянути пропозиції Міністерства освіти і науки щодо необхідності внесення змін та доповнень до постанови Кабінету Міністрів України від 19 лютого 2020 року № 131 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для реалізації загальнодержавних заходів у сфері освіти» в частині фінансування витрат на доставку підручників та навчальних посібників з резервного фонду навчальної літератури.

3. Рекомендувати Міністерству освіти і науки України:

3.1. Вжити заходів щодо забезпечення підручниками закладів загальної середньої освіти до початку 2023/2024 навчального року відповідно до сформованих потреб.

3.2. Продовжити роботу із залучення міжнародної (донорської) фінансової допомоги для вирішення питання забезпечення здобувачів загальної середньої освіти та педагогічних працівників навчальною літературою.

3.3. До 18 липня 2023 року підготувати та надати Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій відповіді на нижче поставлені питання, а також надати матеріали, які містять нижче зазначену інформацію аналітичного та статистичного характеру:

- надати копії бюджетних пропозицій до паспорту бюджетної програми 2201260 «Загальнодержавні заходи в сфері освіти» (в частині видання, доставки та зберігання підручників і посібників) проектів Закону України «Про Державний бюджет України» на 2022 та 2023 роки відповідно, сформовані Інститутом модернізації змісту освіти та направлені до Міністерства освіти і науки України;

- надати копії бюджетних пропозицій до паспорту бюджетної програми 2201260 «Загальнодержавні заходи в сфері освіти» (в частині видання, доставки та зберігання підручників і посібників) проектів Закону України «Про Державний бюджет України» на 2022 та 2023 роки відповідно, сформовані Міністерством освіти і науки України та направлені до Міністерства фінансів України;

- щодо стану забезпечення підручниками та посібниками по кожному найменуванню за 2022 рік та 2023 рік відповідно (зазначену інформацію представити у форматі зведених таблиць, поданих у додатку);

- суму фактично освоєних коштів, передбачених у Державному бюджеті України на 2023 рік на видання підручників та навчальних посібників; надати вмотивовані пояснення, чому не використано кошти, які передбачені у Державному бюджеті 2023 року на видання підручників і навчальних посібників у повному обсязі (станом на 12.06.2023 року); указати строки та цілі використання залишку коштів;

- щодо терміну затримки коштів на казначейських рахунках, а також копії листування з органами, які блокували можливість використання коштів, передбачених у Державному бюджеті на 2023 рік на видання підручників; зазначити, як вплинула така затримка на запланований термін видання підручників та посібників.

- надати копії звернень Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» до Міністерства освіти і науки України та Міністерства освіти і науки України до Кабінету Міністрів України щодо ініціювання змін до Постанови Кабінету Міністрів України № 131 від 19.02.2020 р. «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для реалізації загальнодержавних заходів у сфері освіти»;

- надати покрокову встановлену процедуру (із зазначенням чітких термінів виконання) підготовки, видання, формування резервного фонду та доставки підручників і посібників відповідно до порядку конкурсного відбору та порядку забезпечення підручниками та посібниками шкіл з українською мовою навчання, шкіл з мовами національних меншин, осіб з освітніми особливими потребами, з використанням шрифту Брайля; надати інформацію щодо дотримання такої процедури у 2023 році;

- надати фінансово-економічне обґрунтування (обсяг необхідних коштів) з доставки підручників та навчальних посібників з резервного фонду Інституту модернізації змісту освіти;

- щодо наявного резерву підручників і навчальних посібників з попередніх років у розрізі областей (найменування підручників, кількість примірників), вартість утримання складських приміщень для зберігання, зазначивши місця зберігання, а також надати інформацію щодо планування формування резерву у 2023 році;

- надати інформацію щодо доставки та розміщення виданих підручників та навчальних посібників у прикордонних та прифронтових областях у 2023 році (Луганська, Донецька, Запорізька, Херсонська); надати копії документів, листів від голів військових обласних адміністрацій, які містять підтвердження щодо відсутності умов для зберігання підручників та навчальних посібників та/або відмову приймати надруковані підручники та навчальні посібники;

- щодо заходів, які були здійснені Міністерством освіти і науки України для залучення коштів міжнародної (донорської) фінансової допомоги для забезпечення фінансування потреб у підручниках у 2022/2023 роках, а також після 21.03.2023 року; надати копії запитів і листів;

- щодо заходів (перемовин, домовленостей тощо), які здійснює Міністерство освіти і науки України стосовно залучення інших країн до фінансування підручників та навчальних посібників закладів загальної середньої освіти для національних меншин України;

- стан із забезпеченням та доступом для використання електронних підручників закладів загальної середньої освіти для національних меншин України;

- надати вичерпну інформацію щодо виготовлення навчальних матеріалів для пілотних шкіл НУШ (7 клас) та стану фінансового забезпечення пілотних класів НУШ за 2021 – 2023 рік (у розрізі по роках); а також зазначити вжиті заходи з боку Міністерства освіти і науки України для фінансового забезпечення такими навчальними матеріалами;

- надати підтвердуючі документи відкриття поточного рахунку для задоволення потреб освіти і науки в рамках UNITED24, відповідне положення про цей рахунок; вказати, скільки коштів надійшло, рух коштів, спрямованих на цей рахунок, а також скільки коштів, що надійшли на зазначений рахунок спрямовано на видання підручників та навчальних посібників для закладів загальної середньої освіти.

4. Розглянути повторно 26 липня поточного року на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій у порядку контролю питання щодо стану забезпечення підручниками та навчальними посібниками системи загальної середньої освіти у 2023/2024 навчальному році.

5. Контроль за виконання цього рішення покласти на Заступника Голови Комітету Колебошина С.В.

Голова Комітету

Сергій БАБАК